

Sprawa C-319/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem****Data wpływu:**

15 lipca 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Bundesgerichtshof (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

28 maj 2020 r.

Strona pozwana i wnosząca skargę rewizyjną:

Facebook Ireland Limited

Strona powodowa i druga strona w postępowaniu rewizyjnym:Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.**Przedmiot postępowania przed sądem krajowym**

Powództwo o zaniechanie z powodu naruszenia przepisów dotyczących ochrony danych

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

Wykładnia rozdziału VIII, w szczególności art. 80 ust. 1 i 2 oraz art. 84 ust. 1 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych; art. 267 TFUE

Pytanie prejudycjalne

Czy przepisy rozdziału VIII rozporządzenia (UE) 2016/679, w szczególności jego art. 80 ust. 1 i 2 oraz art. 84 ust. 1, stoją na przeszkodzie uregulowaniom krajowym, które – poza uprawnieniami interwencyjnymi organów nadzorczych właściwych w zakresie monitorowania i wykonywania rozporządzenia oraz

możliwościami ochrony osób, których dane dotyczą – przyznają z jednej strony konkurentom, a z drugiej strony uprawnionym na mocy prawa krajowego stowarzyszeniom, instytucjom i izmom prawo do występowania w drodze powództwa do sądu cywilnego z powodu naruszenia rozporządzenia (UE) 2016/679 niezależnie od naruszenia konkretnych praw poszczególnych osób, których dane dotyczą, i bez upoważnienia otrzymanego od osoby, której dane dotyczą, przeciwko sprawcy, z punktu widzenia zakazu stosowania nieuczciwych praktyk handlowych lub naruszenia przepisów o ochronie konsumentów, lub zakazu stosowania bezskutecznych ogólnych warunków handlowych?

Powołane przepisy prawa Unii

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), rozdział VIII, w szczególności art. 80 ust. 1 i 2 oraz art. 84 ust. 1

Powołane przepisy prawa krajowego

Gesetz über Unterlassungsklagen bei Verbraucherrechts- und anderen Verstößen (ustawa w sprawie powództw o zaniechanie naruszeń prawa konsumentów i innych naruszeń, zwana dalej „UkLaG”), § 1 (Prawo do żądania zaniechania i odstąpienie w przypadku ogólnych warunków handlowych), § 2 (Prawa w przypadku praktyk sprzecznych z ochroną konsumentów) ust. 2 pkt 11, § 3 (Podmioty uprawnione), § 4 (Upoważnione podmioty)

Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, zwana dalej „UWG”), § 3 (Zakaz nieuczciwych praktyk handlowych), § 3a (Naruszenie prawa), § 8 (Usunięcie i zaniechanie) ust. 1 i 3

Telemediengesetz (ustawa o mediach elektronicznych, zwana dalej „TMG”), § 13 (Obowiązki usługodawcy)

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i przebiegu postępowania

- 1 Powodem jest Bundesverband der Verbraucherzentralen der Bundesländer (federalny związek stowarzyszeń ochrony konsumentów krajów związkowych), wpisany do wykazu upoważnionych podmiotów, o których mowa w § 4 UKLaG. Pozwana, mająca siedzibę w Irlandii, prowadzi pod adresem www.facebook.de witrynę internetową Facebook, która służy wymianie danych osobowych i innych materiałów. Siostrzana spółka pozwanej, Facebook Germany GmbH, z siedzibą w Niemczech, promuje tam dostępność powierzchni reklamowych na witrynie internetowej i wspiera lokalnych reklamodawców będących klientami pozwanej. Kontrahentem reklamodawców w Niemczech jest

pozwana. Przetwarza ona również dane niemieckich klientów Facebooka. Spółka dominująca pozwanej i spółki Facebook Germany GmbH ma siedzibę w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

- 2 Na witrynie internetowej Facebook znajduje się tak zwane centrum aplikacji, w którym pozwana udostępnia swoim użytkownikom między innymi bezpłatne gry dostawców będących osobami trzecimi. Po wejściu do centrum aplikacji w dniu 26 listopada 2012 r. była tam udostępniana gra „The Ville”, przy czym pod przyciskiem „Zagraj teraz” pojawiały się poniższe informacje:
- 3 Poprzez kliknięcie „Zagraj w grę” powyżej niniejsza aplikacja otrzymuje: - *Twoje informacje ogólne (?)*, - *Twój adres e-mail*, - *O Tobie*, - *Twoje wiadomości statusowe*. *Niniejsza aplikacja może w twoim imieniu zamieszczać posty, w tym stan punktów i inne materiały*.
- 4 Ponadto znajdowała się tam informacja: *Jeśli kontynuujesz, wyrażasz zgodę na ogólne warunki handlowe oraz zasady ochrony danych The Ville*.
- 5 Ogólne warunki handlowe oraz zasady ochrony danych były dostępne za pomocą elektronicznego odnośnika (linku). Tego rodzaju informacje pojawiały się również w przypadku innych gier. W przypadku gry „Scrabble” informacje kończyły się zdaniem: *Ta aplikacja może w twoim imieniu zamieszczać posty zawierające wiadomości statusowe, zdjęcia i inne materiały*.
- 6 Powód kwestionuje prezentację informacji zamieszczonych w centrum aplikacji pod przyciskiem „Zagraj teraz” jako nieuczciwą w szczególności z punktu widzenia łamania prawa z powodu naruszenia ustawowych wymogów dotyczących uzyskania skutecznej w zakresie ochrony danych zgody użytkownika. Ponadto uważa on, że końcowa informacja przy grze „Scrabble” stanowi nadmiernie niekorzystny dla użytkownika ogólny warunek handlowy.
- 7 Powód wnosi zasadniczo o nakazanie pozwanej zaniechania stosowania opisanych praktyk wobec konsumentów mających stałe miejsce zamieszkania w Republice Federalnej Niemiec i zakazania jej stosowania warunku takiego jak związany z grą „Scrabble”.
- 8 Powód wniósł powództwo niezależnie od konkretnego naruszenia praw w zakresie ochrony danych przysługujących osobie, której dane dotyczą, i bez upoważnienia ze strony takiej osoby.
- 9 Landgericht (sąd krajowy, Niemcy) orzekł na niekorzyść pozwanej zgodnie z żądaniem pozwu. Apelacja pozwanej nie została uwzględniona. W skardze rewizyjnej, o której oddalenie wnosi powód, pozwana podtrzymuje żądanie oddalenia powództwa.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia odesłania prejudycjalnego

- 10 Zdaniem sądu odsyłającego sąd apelacyjny słusznie uznał żądania powództwa za zasadne. Dla skuteczności skargi rewizyjnej jest zatem istotne, czy sąd apelacyjny nie naruszył prawa, uznając, że powództwo jest dopuszczalne.
- 11 Przy ocenie dopuszczalności powództwa pojawia się kwestia wykładni rozporządzenia 2016/679. Powstaje pytanie, czy po wejściu w życie rozporządzenia 2016/679 upoważnionym podmiotom, takim jak stowarzyszenie konsumentów występujące z powództwem w sporze w postępowaniu głównym, przysługuje, na mocy § 8 ust. 3 pkt 3 UWG i § 3 ust. 1 pkt 1 UKlaG, prawo do wnoszenia powództw do sądów cywilnych z powodu naruszenia tego rozporządzenia niezależnie od konkretnego naruszenia praw poszczególnych osób, których dane dotyczą, i bez upoważnienia otrzymanego od osoby, której dane dotyczą, z punktu widzenia łamania prawa, o którym mowa w § 3a UWG, naruszenia przepisów o ochronie konsumentów w rozumieniu § 2 ust. 2 pkt 11 UKlaG lub stosowania bezskutecznych ogólnych warunków handlowych, o których mowa w § 1 UKlaG.
- 12 Żądania powództwa oparte na naruszeniu § 13 ust. 1 TMG były dopuszczalne i zasadne przed wejściem w życie rozporządzenia 2016/679.
- 13 Zgodnie z § 13 ust. 1 zdanie pierwsze część pierwsza TMG usługodawca informuje użytkownika na początku procesu korzystania w ogólnie zrozumiałej formie o rodzaju, zakresie i celach gromadzenia i wykorzystywania danych osobowych, o ile taka informacja nie została przekazana wcześniej. Sąd apelacyjny nie naruszył prawa, uznając, że informacje zawarte w centrum aplikacji, zakwestionowane w żądaniach pozwu, nie spełniają tych wymogów i że w związku z tym powództwo jest zasadne w tym względzie.
- 14 Pozwana naruszając obowiązki informacyjne wynikające z § 13 ust. 1 zdanie pierwsze część pierwsza TMG, naruszyła § 3a UWG i § 2 ust. 2 zdanie pierwsze pkt 11 UKlaG. Sąd apelacyjny słusznie uznał, że rozpatrywane w niniejszej sprawie przepisy stanowią zgodnie z § 13 TMG zasady postępowania na rynku w rozumieniu § 3a UWG. Ponadto chodzi w tym względzie o przepisy, które w rozumieniu § 2 ust. 2 zdanie pierwsze pkt 11 lit. a) UKlaG regulują zgodność z prawem gromadzenia, przetwarzania lub wykorzystywania przez przedsiębiorcę danych osobowych konsumenta, które zostały zgromadzone, przetworzone lub wykorzystywane w celach reklamowych. Sąd apelacyjny słusznie uznał ponadto, że okoliczność, iż pozwana ma siedzibę w Irlandii, nie stoi na przeszkodzie stosowaniu ustawodawstwa niemieckiego dotyczącego ochrony danych. W wyroku z dnia 5 czerwca 2018 r., Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein (C-210/16, EU:C:2018:388, pkt 55) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł już w odniesieniu do – istniejącego również w niniejszym sporze – związku między pozwaną mającą siedzibę w Irlandii, odpowiedzialną za przetwarzanie danych istotnych w sporze, a jej spółką siostrzaną mającą siedzibę w Niemczech, odpowiedzialną jedynie za wspieranie sprzedaży reklam w Niemczech, że

niemiecką spółkę siostrzaną należy uznać za zakład w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. a) dyrektywy 95/46/WE.

- 15 Ponadto zgodnie z § 1 UKlaG ze względu na naruszenie obowiązków informacyjnych w dziedzinie ochrony danych mających znaczenie w niniejszej sprawie pozwana stosowała bezskuteczny ogólny warunek handlowy. Również w tym względzie powództwo jest pierwotnie zasadne.

Problematyka dopuszczalności powództwa

- 16 Powództwo było również pierwotnie dopuszczalne. W szczególności przed wejściem w życie rozporządzenia 2016/679 powód był uprawniony do dochodzenia żądań objętych pozwem w drodze powództwa przed sądami cywilnymi.
- 17 Zgodnie z § 8 ust. 3 pkt 3 UWG prawo z § 8 ust. 1 UWG do żądania zaniechania niedozwolonej praktyki handlowej, o której mowa w § 3 UWG, przysługuje upoważnionym podmiotom, które wykażą, że są wpisane na listę upoważnionych podmiotów, o której mowa w § 4 UKlaG. Będące powodem stowarzyszenie konsumentów jest wpisane na listę upoważnionych podmiotów zgodnie z § 4 UKlaG. Jako taki podmiot powód był uprawniony pod rządami dyrektywy 95/46/WE do ścigania naruszeń przepisów z dziedziny ochrony danych (w niniejszym przypadku: art. 10 lit. a) dyrektywy 95/46/WE, § 13 ust. 1 zdanie pierwsze TMG) w drodze powództwa o zaniechanie na podstawie § 8 ust. 1 i § 8 ust. 3 pkt 3 UWG w związku z § 3 ust. 1 i § 3a UWG, z punktu widzenia łamania prawa jako niedozwolonej praktyki handlowej (por. wyrok Trybunału z dnia 22 lipca 2019 r., Fashion ID, C-40/17, EU:2019:629, pkt 63).
- 18 Legitymacja powoda do dochodzenia żądania zaniechania wynikała ponadto z § 3 ust. 1 zdanie pierwsze pkt 1 UKlaG. Zgodnie z tym przepisem upoważnione podmioty w rozumieniu tego przepisu mogą dochodzić roszczeń o zaniechanie z powodu naruszenia przepisów chroniących konsumentów, do których zaliczają się, zgodnie z § 2 ust. 2 zdanie pierwsze pkt 11 UKlaG, również przepisy dotyczące dopuszczalności gromadzenia, przetwarzania lub wykorzystywania danych osobowych konsumenta przez przedsiębiorcę w celach reklamowych.
- 19 Legitymacja do dochodzenia żądań objętych pozwem w odniesieniu do stosowania ogólnego warunku handlowego wynikała z § 3 ust. 1 zdanie pierwsze pkt 1 UKlaG. Zgodnie z tym przepisem upoważnionym podmiotom przysługuje zgodnie z § 1 UKlaG roszczenie o zaniechanie stosowania bezskutecznych na mocy § 307 Bürgerliches Gesetzbuch (niemieckiego kodeksu cywilnego, zwanego dalej „BGB”) ogólnych warunków handlowych. Przed wejściem w życie rozporządzenia 2016/679 upoważnione podmioty w rozumieniu § 3 ust. 1 zdanie pierwsze pkt 1 UKlaG mogły zatem, zgodnie z § 1 UKlaG, wystąpić z powództwem o zaniechanie przeciwko podmiotowi stosującemu ogólny warunek handlowy, który na mocy § 307 BGB był bezskuteczny z powodu naruszenia przepisu dotyczącego ochrony danych.

- 20 Ten stan prawny mógł ulec istotnej zmianie w wyniku wejścia w życie rozporządzenia 2016/679.
- 21 Żądania pozwu są zasadne również po wejściu w życie rozporządzenia 2016/679. Prawdą jest, że przepis § 13 ust. 1 TMG od tamtej pory nie ma już zastosowania. Obecnie zastosowanie mają obowiązki informacyjne wynikające z art. 12–14 rozporządzenia 2016/679. Pozwana uchybiła ciężącemu na niej na mocy art. 12 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia 2016/679 obowiązkowi udzielenia osobie, której dane dotyczą, w zwięzłej, przejrzystej, zrozumiałej i łatwo dostępnej formie, jasnym i prostym językiem informacji określonych w art. 13 ust. 1 lit. c) i e) tego rozporządzenia dotyczących celu przetwarzania danych oraz odbiorcy danych osobowych.
- 22 Tymczasem jednak przysługująca początkowo powodowi legitymacja procesowa wygasła wraz z wejściem w życie rozporządzenia 2016/679, jeżeli na pytanie prejudycjalne należy udzielić odpowiedzi twierdzącej. Utrata legitymacji procesowej powinna być również brana pod uwagę w ramach postępowania rewizyjnego i pociąga za sobą niedopuszczalność powództwa.

Legitymacja procesowa stowarzyszeń w świetle prawa konkurencji?

- 23 Sporne jest, czy po wejściu w życie rozporządzenia 2016/679 upoważnione podmioty w rozumieniu § 4 UKlaG są uprawnione na podstawie § 8 ust. 3 pkt 3 UWG do powoływania się na naruszenia przepisów tego rozporządzenia w dziedzinie ochrony danych, które to przepisy zgodnie z art. 288 akapit drugi zdanie pierwsze TFUE mają bezpośrednie zastosowanie, z punktu widzenia łamania prawa, o którym mowa w § 3a UWG.
- 24 Jedno ze stanowisk wychodzi z wyczerpującego uregulowania mającego na celu wykonanie przepisów dotyczących ochrony danych zawartych w samym rozporządzeniu 2016/679; odrzuca ono zatem legitymację procesową konkurentów w świetle prawa konkurencji i uznaje legitymację procesową stowarzyszeń jedynie na warunkach przewidzianych w art. 80 tego rozporządzenia.
- 25 Inne nie uważają uregulowań przyjętych w rozporządzeniu 2016/679 mających na celu egzekwowanie prawa za wyczerpujące i w konsekwencji [według nich] konkurencji, stowarzyszenia i podmioty, o których mowa w § 8 ust. 3 UWG, są nadal uprawnieni do dochodzenia w drodze powództwa roszczeń o zaniechanie z punktu widzenia łamania prawa w rozumieniu § 3a UWG.
- 26 Inne stanowiska z kolei odrzucają legitymację procesową konkurentów, potwierdzają jednak legitymację procesową stowarzyszeń w rozumieniu § 3 UKlaG do ścigania naruszeń na podstawie § 2 ust. 2 zdanie pierwsze pkt 11 UKlaG, o ile stowarzyszenia te spełniają przesłanki określone w art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2016/679.

- 27 Wreszcie prezentowane jest stanowisko, zgodnie z którym rozporządzenie 2016/679 nie zmieniło legitymacji procesowej konkurentów na podstawie § 8 ust. 3 pkt 1 UWG, podczas gdy legitymacja procesowa stowarzyszeń istnieje jedynie na warunkach przewidzianych w art. 80 tego rozporządzenia.
- 28 **Brzmienie** rozporządzenia 2016/679, a w szczególności przepisów rozdziału VIII, nie pozwala na wywiedzenie legitymacji procesowej upoważnionych podmiotów działających w rozumieniu § 8 ust. 3 pkt 3 UWG w celu ochrony interesów konsumentów.
- 29 Prawdą jest, że art. 80 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 przewiduje legitymację procesową podmiotów, organizacji lub zrzeszeń, które nie mają charakteru zarobkowego i które zostały należycie ustanowione zgodnie z prawem państwa członkowskiego, mających cele statutowe leżące w interesie publicznym i działających w dziedzinie ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą, w związku z ochroną ich danych osobowych. Jednakże konieczne jest, aby podmiot, organizacja lub zrzeszenie zostały umocowane przez osobę, której dane dotyczą, do wykonywania w jej imieniu praw, o których mowa w art. 77, 78 i 79 ww. rozporządzenia, oraz żądania w jej imieniu odszkodowania, o którym mowa w art. 82 tego rozporządzenia, jeżeli przewiduje to prawo państwa członkowskiego.
- 30 W przypadku spornej w niniejszej sprawie legitymacji procesowej na podstawie § 8 ust. 3 pkt 3 UWG nie chodzi o tego rodzaju powództwo na rzecz i w imieniu danej osoby mające na celu dochodzenie jej indywidualnych praw. Przeciwnie, przepis ten reguluje legitymację procesową stowarzyszenia na podstawie własnego prawa, która w kontekście łamania prawa, o którym mowa w § 3a UWG, umożliwia obiektywne ściganie naruszeń przepisów rozporządzenia 2016/679, niezależne od naruszenia konkretnych praw poszczególnych osób, których dane dotyczą, oraz od udzielonego przez nie umocowania.
- 31 Również art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2016/679 nie reguluje legitymacji procesowej stowarzyszenia mającej na celu obiektywne egzekwowanie prawa dotyczącego ochrony danych. Zgodnie z tym przepisem państwa członkowskie mogą przewidzieć, że podmiot, organizacja lub zrzeszenie, o których mowa w ust. 1 tego artykułu, mają – niezależnie od upoważnienia otrzymanego od osoby, której dane dotyczą – prawo wnieść w tym państwie członkowskim skargę do organu nadzorczego właściwego zgodnie z art. 77 rzeczonego rozporządzenia oraz wykonać prawa, o których mowa w art. 78 i 79 tego rozporządzenia. Konieczne jest jednak ponadto, by prawa osoby, której dane dotyczą, wynikające z rzeczonego rozporządzenia, zostały naruszone w wyniku przetwarzania. Wynika z tego, że zgodnie ze swoim brzmieniem przepis art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2016/679 nie zezwala również na legitymację procesową stowarzyszeń, które – jak w niniejszej sprawie, opierając się na § 3a i § 8 ust. 3 pkt 3 UWG – powołują się na obiektywne naruszenia w dziedzinie ochrony danych, niezależnie od naruszenia praw podmiotowych osoby, której dane dotyczą. To samo wynika ze zdania drugiego 142 motywu rozporządzenia 2016/679, który również wymienia

wymóg naruszenia praw osoby, której dane dotyczą, jako przesłankę legitymacji procesowej stowarzyszenia niezależnej od zlecenia otrzymanego od tej osoby.

- 32 Dopuszczalności legitymacji procesowej stowarzyszenia nie można opierać również na art. 84 ust. 1 rozporządzenia 2016/679, zgodnie z którym państwa członkowskie przyjmują przepisy określające inne sankcje za naruszenia rozporządzenia oraz podejmują wszelkie środki niezbędne do ich wykonania. Legitymacja procesowa stowarzyszenia, taka jak uregulowana w § 8 ust. 3 UWG, nie może stanowić sankcji zgodnie z systematyką rozporządzenia 2016/679 z samego tego względu, że prawodawca Unii wyraźnie rozróżnia w rozdziale VIII tego rozporządzenia środki ochrony prawnej, odpowiedzialność i sankcje, zaś ze związku między art. 84, 83 i motywami 148–152 tego rozporządzenia wynika, że w przypadku sankcji w rozumieniu art. 84 tego rozporządzenia chodzi o sankcje administracyjne i karne za naruszenia.
- 33 Wykładnia z uwzględnieniem **systemowego kontekstu** rozporządzenia 2016/679 nie pozwala jednoznacznie stwierdzić, czy prawodawca Unii dokonał za pomocą tego rozporządzenia ujednolicenia nie tylko przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, ale również egzekwowania praw, które ono przyznaje.
- 34 Rozporządzenie 2016/679 przyznaje organom nadzorczym, o których mowa w art. 51 ust. 1 i art. 4 pkt 21 tego rozporządzenia, szerokie obowiązki w zakresie monitorowania oraz uprawnienia dochodzeniowe i naprawcze. Można by z tego wnioskować, że prawodawca Unii zakłada co do zasady egzekwowanie przepisów rozporządzenia przez organy nadzorcze. Klauzula upoważniająca dotycząca regulacji legitymacji procesowej stowarzyszenia przewidziana w art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2016/679 mogłaby stanowić odstępstwo w odniesieniu do tej szerokiej regulacji obowiązków i uprawnień organów nadzorczych. W tym kontekście rozszerzająca wykładnia klauzuli upoważniającej przewidzianej w art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2016/679, z pominięciem przesłanki dotyczącej „praw osoby, której dane dotyczą” przewidzianej w tym przepisie, budzi wątpliwości.
- 35 Stąd też również rzecznik generalny (opinia rzecznika generalnego M. Bobeka w sprawie z dnia 18 grudnia 2018 r., Fashion ID, C-40/17, EU:2018:1039, pkt 47) przyjmuje, że wobec przyjęcia rozporządzenia 2016/679 zastępującego dyrektywę 95/46/WE, która zezwalała państwom członkowskim na swobodny wybór środków służących jej wdrożeniu, przepisy krajowe służące wdrożeniu rozporządzenia można co do zasady przyjmować wyłącznie wówczas, gdy jest to w sposób wyraźny dozwolone.
- 36 Przeciwno wyczerpującej regulacji mogłaby jednak przemawiać okoliczność, że art. 77 ust. 1, art. 78 ust. 1 i 2 oraz art. 79 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 zawierają wyrażenie „bez uszczerbku dla innych środków ochrony prawnej”. Ponadto art. 82 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 przyznaje każdej osobie, która poniosła szkodę majątkową lub niemajątkową w wyniku naruszenia tego rozporządzenia prawo do odszkodowania za poniesioną szkodę. Z tego można by

wnioskować, że rozporządzenie 2016/679 nie wyłącza ścigania przez osobę inną niż osoba, której dane dotyczą, w rozumieniu art. 80 ust. 2 tego rozporządzenia, naruszeń przepisów tego rozporządzenia dotyczących ochrony danych.

- 37 **Cel uregulowania** nie pozwala również na udzielenie jednoznacznej odpowiedzi na pytanie prejudycjalne.
- 38 Za uznaniem, że legitymacja procesowa stowarzyszenia w świetle prawa konkurencji jest nadal dopuszczalna na podstawie § 8 ust. 3 pkt 3 UWG, mogłaby przemawiać okoliczność, że w ten sposób zachowana zostałaby dodatkowa możliwość egzekwowania prawa, pożądana w świetle zasady skuteczności, w celu zagwarantowania możliwie wysokiego poziomu ochrony danych zgodnie z motywem 10 rozporządzenia 2016/679.
- 39 Z drugiej strony, dopuszczalność takiej legitymacji procesowej stowarzyszenia mogłaby być niezgodna z celem ujednolicenia realizowanym przez prawodawcę Unii poprzez przyjęcie rozporządzenia 2016/679. Wykraczające poza instrumenty uregulowane w rzeczonym rozporządzeniu egzekwowanie przepisów w dziedzinie ochrony danych przez podmioty prywatne, czyli z jednej strony przez konkurentów, a z drugiej strony przez związki przedsiębiorstw i konsumentów w rozumieniu § 8 ust. 3 UWG mogłoby być sprzeczne z tym celem.
- 40 Nie można również stwierdzić z całą pewnością, że w systemie wykonywania rozporządzenia istnieje luka w ochronie, którą należałoby wypełnić, uznając dopuszczalność legitymacji procesowej, na podstawie prawa konkurencji, podmiotów prywatnych w rozumieniu § 8 ust. 3 UWG. Zgodnie z art. 8 ust. 3 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej przestrzeganie ochrony danych osobowych danej osoby podlega kontroli niezależnego organu. Itak rozporządzenie 2016/679 reguluje w sposób wyczerpujący zadania i uprawnienia organów nadzorczych. Mogłoby istnieć ryzyko, że konkurencja w zakresie egzekwowania obiektywnego prawa ochrony danych przez organy nadzorcze z jednej strony i przez sądy cywilne z drugiej strony doprowadzi do zniesienia zróżnicowanych uprawnień organów nadzorczych oraz do różnic w stosowaniu prawa do ochrony danych w Unii Europejskiej.

Naruszenie ustawy o ochronie konsumentów w rozumieniu § 2 ust. 2 zdanie pierwsze pkt 11 UKlaG

- 41 Należy również wyjaśnić, czy po wejściu w życie rozporządzenia 2016/679 upoważnione podmioty określone w § 3 ust. 1 zdanie pierwsze pkt 1 UKlaG są uprawnione do ścigania naruszeń przepisów tego rozporządzenia dotyczących ochrony danych z punktu widzenia § 2 ust. 2 zdanie pierwsze pkt 11 UKlaG.
- 42 Zgodnie z jednym poglądem § 2 ust. 2 zdanie pierwsze pkt 11 UKlaG stanowi dokonaną z wyprzedzeniem częściową transpozycję przepisu art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2016/679.

- 43 Inny pogląd generalnie odrzuca taką legitymację procesową. Według tego poglądu istnieją wątpliwości co do tego, czy wymienione w § 2 ust. 2 zdanie pierwsze pkt 11 UKlaG przepisy w dziedzinie ochrony danych odnoszące się do przepisów Bundesdatenschutzgesetz (federalnej ustawy o ochronie danych) w starej wersji, uchylonych ze skutkiem od dnia 25 maja 2018 r. i które nie mają odpowiednika w obowiązujących przepisach Bundesdatenschutzgesetz w nowej wersji, spełniają wymogi wynikające z prawa Unii w odniesieniu do ustawy mającej na celu ochronę konsumentów. W każdym razie dyrektywa 2009/22/WE w sprawie powództw o zaniechanie mających na celu ochronę interesów konsumentów nie zawiera podstawy prawnej prawa Unii.

Stosowanie bezskutecznych ogólnych warunków handlowych w rozumieniu § 1 UKlaG

- 44 Wreszcie chodzi o kwestię, czy po wejściu w życie rozporządzenia 2016/679 powód ma prawo egzekwować przestrzeganie przepisów rozporządzenia dotyczących ochrony danych w drodze żądania, którego celem jest kontrola ogólnego warunku handlowego.
- 45 Zgodnie z § 3 UKlaG upoważnione podmioty mają na podstawie § 1 UKlaG prawo do żądania zaniechania stosowania ogólnych warunków handlowych, które na mocy § 307 BGB są bezskuteczne.
- 46 Nie można w sposób jednoznaczny odpowiedzieć, czy podmioty uprawnione na podstawie § 3 UKlaG, takie jak powód, są uprawnione do wniesienia powództwa o zaniechanie stosowania ogólnych warunków handlowych również po wejściu w życie rozporządzenia 2016/679, jeżeli powództwo to oparte jest na naruszeniu przepisów dotyczących ochrony danych uregulowanych w tym rozporządzeniu.
- 47 I tak twierdzi się, że w świetle celu pełnej harmonizacji realizowanego przez rozporządzenie 2016/679 należy uznać, iż możliwość egzekwowania przewidziana w art. 80 ust. 2 tego rozporządzenia jest dla stowarzyszeń wyczerpująca. Rozporządzenie 2016/679 przyznaje państwom członkowskim, w ściśle określonych ramach, możliwość ustanowienia samodzielnego i niezależnego od umocowania uprawnienia do egzekwowania dla stowarzyszeń. Korzystanie z instytucji takich jak kontrola treści ogólnych warunków handlowych musi zostać więc wyłączone na mocy rozporządzenia 2016/679, podobnie jak zastosowanie kontroli w świetle prawa konkurencji, do celów oceny procesów przetwarzania danych. Takie możliwości egzekwowania dla stowarzyszeń nie są również już konieczne, ponieważ ustawodawca niemiecki ma swobodę, za pośrednictwem klauzuli upoważniającej przewidzianej w art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2016/679, do wprowadzenia szerokiej legitymacji procesowej stowarzyszenia tudzież legitymacji stowarzyszenia do wniesienia skargi.

Brak konkretnego naruszenia prawa

- 48 Jak wyjaśniono, wygaśnięcie legitymacji procesowej w toku postępowania rewizyjnego pociąga za sobą niedopuszczalność powództwa. Legitymacja procesowa nie może zostać potwierdzona na tej podstawie, że przepisy § 3 ust. 1 zdanie pierwsze pkt 1–3 UKlaG w związku z § 1 i § 2 ust. 2 zdanie pierwsze pkt 11 UKlaG stanowią, w wykładni zgodnej z prawem Unii, (dokonaną z wyprzedzeniem) transpozycję art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2016/679.
- 49 Niemniej jednak prezentowane jest stanowisko, zgodnie z którym stowarzyszenia, o których mowa § 3 ust. 1 zdanie pierwsze pkt 1–3 UKlaG, mają legitymację do ścigania naruszeń w myśl § 2 ust. 2 zdanie pierwsze pkt 11 UKlaG, o ile spełniają one przesłanki określone w art. 80 ust. 1 rozporządzenia 2016/679.
- 50 Na podstawie takiej argumentacji nie można jednak uznać, że powód ma legitymację procesową w niniejszym sporze. Nawet gdyby bowiem zgodnie z przedstawionym powyżej stanowiskiem uznać zasadniczo za możliwą (dokonaną w wyprzedzeniu) transpozycję art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2016/679, uznanie legitymacji procesowej na podstawie § 3 ust. 1 zdanie pierwsze UKlaG wymagałoby, w wykładni zgodnej z prawem Unii, w świetle art. 80 ust. 2 w przepisów w związku z ust. 1 rozporządzenia 2016/679 spełnienia wymogów, od których prawodawca Unii uzależnił ustanowienie przez państwa członkowskie legitymacji procesowej stowarzyszenia. Taki przypadek w niniejszej sprawie nie występuje: przyznana państwom członkowskim zgodnie z art. 80 ust. 2 rozporządzenia 2016/679 możliwość ustanowienia dla stowarzyszeń środków prawnych dotyczy jedynie takich środków ochrony prawnej, w których podmiot, organizacja lub zrzeszenie podnosi naruszenie w wyniku przetwarzania praw osoby, której dane dotyczą, w świetle tego rozporządzenia.
- 51 Warunki te nie są spełnione. Prawdą jest, że można przyjąć powołanie się na naruszenie praw przy przetwarzaniu danych, o którym mowa w art. 4 pkt 2 rozporządzenia 2016/679. Niemniej jednak powód nie podnosi naruszenia praw osoby, której dane dotyczą, w rozumieniu art. 80 ust. 2 tego rozporządzenia. Przeciwnie, przedmiotem żądania pozwu jest weryfikacja w sposób abstrakcyjny prezentacji przez pozwaną centrum aplikacji w świetle obiektywnego kryterium prawa o ochronie danych, przy czym powód nie powołał się na naruszenie praw zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej w rozumieniu art. 4 pkt 1 rozporządzenia 2016/679.